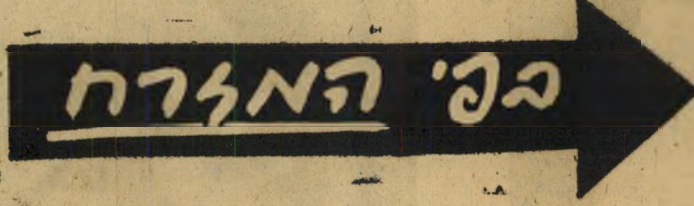

מה אמר סטלין ולמה?

על תפיסה הרואה בכל הענין שנוי ציגני של תכסיסים קומרי גיטטיים בלבד.
בעיני מרכסיסט גראית תורתו כמדע אמיתי. תפקיד המדע לנתח את המציאות, להסיק ממנה מסקנות עיוניות ולהרגם מסקנות אלה לשפת המעשה. תרומתו החדשה של סטלין היא בעיניו ניתוח ערכאני של המציאות.
בעיני אויבי הקומוניסטים היה התהליך בדיוק הפוך: סטאלין החליט על תחבולות חדשות ונתן להן ביסוס רעיוני אחרי שנקבעו.
המורו הוא שהפעם שתי דרכי המחשבה, דומות במידה רבה מאד מבחינה מעשית, כפי שמסתבר להלן.

כל הפרשנים המעמיקים, משני עברי מסך הברזל, היו תמיד מידעה ביחס למסקנות המעשיות הנובעות מדיוניה של ועידת המפלגה הקומוניסטית, הסובייטית במוסקבה. המסקנות הן: צפיה למחלוקת רצינית בקרב העולם המערבי; התמוטות החזית האסלנטית והפאציפית של אמריקה; התקפת שלום גדולה של המפלגות הקומוניסטיות בכל רחבי העולם; דחית מלחמת העולם השלישית.
אולם הניתוח המבייל למסקנות אלה שונה לחלוטין משני עברי המסך. בצד הקומוניסטי הוא מתבסס על ההגדרות ה-קלאסיות של מרכס ולנין, בעוד שבצד המערבי הוא מסתמך

אדם שדרך המחשבה המרכסיסטית אינה נהירה לו אינו מסוגל לתפוס את המשמעות של הויכוחים המופשטים, הנערכים מדי פעם בצמרת הקומוניסטית של ברית המועצות. יש לו הרגשה שכל הניתוחים העיוניים אינם לענין, שאין הם אלא טיפמאות ופראזות שאינן נוגעות לדברים מעשיים. כשפירסם יוסף סטאלין את החוברת שלו, ערב ועידת המסלי ג'ה, לא תפס הציבור העולמי את המשמעות העמוקה של הדבר. רים, הקליפה המילולית לא היתה שונה ממאות הצהרות קודמות של מנהיגי ברית המועצות, אולם מתחת לקליפה זו היה גרעין מוצק של ניתוח, המבשר שנוי יסודי בתמונה הבינ-לאומית.

1

1

בתום מלחמת העולם השנייה היתה בידי רוסיה המכונה הצבאית הגדולה ביותר שהיתה קיימת אי פעם בהיסטוריה. האמריקאים פרקו את צבאם בקצב קדחתני, הן בגלל דחי דעת הקהל שרצתה בשיבת הבנים הביתה, והן כתוצאה מן האמון האמריקאי הנאיבי ברצונו הטוב של סטאלין לקיים את השלום בעולם.
זו הוה הרוסים פותחים אותה שעה במלחמה נגד המערב, היו יכולים לכבוש בלי ספק את כל אירופה ואסיה, וחזק הגון מאפריקה. הם לא עשו זאת משני טעמים: פחדם מפני הפצצה האטומית האמריקאית, שיכלה להחריב את מרכזי האוכלוסיה והתעשייה הרוסיים, וחוסר אמצעים צבאיים שהיו מספיקים לסיים את המלחמה על ידי כיבוש היבשת האמריקאית.
בכל זאת האמינו הרוסים אותה שעה שהם יכולים לכבוש את העולם המערבי ב"מלחמה קרה", היינו על ידי התקפות משולבות של הכוח הסובייטי מבחוץ והגים החמישי הקומוניסטי מבפנים.
בתקופה זו ביצעו הרוסים שורה שלמה של מעשי תוקפנות. הם הטילו מצור על ברלין המערבית, מתוך נסיון לגרש את האמריקאים ולנחוז נצחון שחיה גורר אחריו קומניסטי בגרמניה כולה. המפלגות הקומוניסטיות בכל הארצות פעלו כמכונות מהפכניות גלויות, התקיפו בחריפות לא רק את תנועות הימין (דה-גול בצרפת, צ'רצ'יל בבריטניה, אדנאואר בגרמניה) אלא גם את תנועות המרכז ומפלגות הפועלים. הם יזמו הסגנות המוניות שנגבלו עם התקוממויות גלויות. הם פתחו במלחמה-זעירה במאלאיה ובהודו-סין, ולבסוף במלחמה אמיתית בקוריאה. הם עשו כל זה מתוך ההנחה שהעולם המערבי חסר כוח הגנה, וכי לא יוכל לצאת למלחמה נגד ברית המועצות גם אם ירצה בכך. קו תוקפני זה הוצג, לדעת המערב, על ידי אנדריי ז'דאנוב, שנחשב אז ליוזרו של סטאלין (ומת ב-1948), ויצייסלב מולוטוב, שר החוץ.

בימי מלחמת העולם הראשונה התנהל ויכוח חריף בין קרל יוהן קאוצקי, המוציאליסט הגרמני-האוסטרי, ממנהיגי האינטרנציונל השני, ובין ולדימיר איליץ' לנין, מנהיג המפלגה הבולשביקית הרוסית. קאוצקי ציטט את דברי מרכס, שקיים תהליך של ריכוז גובר והולך של ההון בידיים מעטות, וקבע שקבוצת בעליהון במדינה אחת סופה לרכז בידיה את כל ההון העולמי. התוצאה היתה צריכה להיות, לדעתו, שמדינה זו תפיל את מרותה על כל ארצות העולם, תגרום על ידי כך להשכנת שלום עולמי כחסות אותה קבוצת קפיטליסטים בעלי המונופולין.
לנין הסתמך על אותן הנחות מרכסיסטיות ממש. הסיק מסקנות הסוכות. הוא טען שחהון יתרכז בידים קבוצת מונופוליסטים בכל מדינה, והדבר יגרום להתנגשות גוברת והולכת בין המדינות הקפיטליסטיות. התנגשות זו תוביל למלחמות תכופות במחנה הקפיטליסטי, עד להתמוטותו ונצחון המהפכה.
אחרי מלחמת העולם השנייה, שגרמה להופעת אמריקה כמדינה הקפיטליסטית החזקה ביותר בעולם, נשכחה תורה זו יותר ויותר, וקומניסטים רבים התרגלו לראות את המחנה הקפיטליסטי כגוש אחיד, המוכרח להתנגש עם ברית המועצות במלחמה עולמית שלישית.
מעשהו הגדול של יוסף סטאלין, כחוכרתו האחרונה, היה חידוש תורתו של לנין. הוא קבע מחדש שהסתירות בין המדינות הקפיטליסטיות לא נעלמו, אלא הולכות ומחריפות. לפיכך אין לראות את המלחמה הבאה כמאבק אמריקאי-סובייטי בלתי נמנע, אלא יש לצפות למלחמות נוספות בין המדינות הקפיטליסטיות לבין עצמן.

2

2

כתוצאה מן התוקפנות הסובייטית התעורר העולם המערבי מתרדמתו. מלחמת קוריאה זעזעה את דעת הקהל האמריקאי וגרמה להתחלת מאמץ הזדיונות בקנה מידה גדול. בהנהגת האמריקאים זוכנו ארצות אירופה המערבית והוקמה האמנת האטלנטית להגנה משותפת.
מאחר שהעולם המערבי מורכב ממדינות חופשיות, שאין עליהן מרות מן הסוג הקיים בגוש המזרחי, לא יכול היה מבצע ההגנה החדש להתפתח בקצב מהיר, ונוצר חלל ריק בין עיבוד התכניות להגנת המערב ועד להקמת מספר הדיביזיות הדרוש לצידון כנשק מתאים. היתה קיימת סכנה מתמדת שהרוסים ינצלו חלל זה כדי להתקיף את המערב ולהשתלט לפחות על יבשת אירופה ואסיה. בצורה זו היו מונעים את הקמת המכונה הצבאית המערבית נגדם.
הישוב זה גרם בשנים האחרונות לפסימיזם הכללי וההיסטריה המל-חמתית בארצות הברית. אולם הרוסים לא נכנסו להרפתקה. הגורמים היו, שוב, חוסר מלאי אטומי מספיק כדי להשיב מלחמה אטומית שעה, וחוסר הסיכוי לסיום את המלחמה אחרי כיבוש אירופה. גורם שלישי שמעל בהישוב הסובייטי היה הצורך לעכל את מדינות אירופה המזרחית ולכבוע בהן מהפכה סטאלינית הדרגתית.
התקוה הסובייטית, לערער את המחנה המערבי מבפנים על ידי פעולות תוקפניות של המפלגות הקומוניסטיות, אכזבה. כל ההתקוממויות כפרים, ברומא ובטוקיו דובאו מיד. המפלגות הקומוניסטיות בצרפת ובאוסטליה היו ונשארו החזקות ביותר במדינות אלה. אולם הן רחוקות כיום מתפיסת השלטון ומהפעלת החמונים הרחבים יותר מאשר היו אי פעם. גרמה לכך מדיניות אמריקאית נבונה והפרת-תקדום, שקשרה נדיבות לב לאינטרס אנוכי, נתנה לארצות אירופה עזרה רבתית בצורת תכנית מרשל ושאר תכניות סיוע.
התוצאה הכללית היתה שהקומוניסטים נסוגו מבצעו תכניתם לכבוש את אירופה המערבית ואת אסיה הדרומית. מבפנים, אחרי עלייתם הגדולה במלחמת העולם השנייה ומיד לאחריה נכלמה התקרבותם הנוספת. הם אף נאלצו לסגת אחור אט אט אך בהתמרה.

תפיסתו של סטאלין מתבססת על ההנחות הבאות:
השתלטותה של אמריקה נורמת לדחיקת רגליהם של בעלי ההון בארצות הנתונות למרותה. אמריקה מופרת הלוואות והענקות אולם הענקות אלה אינן ניתנות לכריטניה, מצרפת (לישראל) בצורת כסף מזומן, שיכול היה לגרום לכיפוס משק קפיטליסטי עצמאי, אלא בצורת מכונות כלי-נשק ופחורות אחרות המיוצרות בארצות-הברית. סירוש הרבר שהמשק האמריקאי מתפשט יותר ויותר, גורם לקיפוח המשק של גרורותיו.
התוצאה היא שבכל הארצות הנתונות למרות אמריקה גוברת תנועה לאומית אנטי-אמריקאית. המבטאת את התנגדות הקפיטליסטים המקומיים נגד שלטון החזן האמריקאי. הביטוי החיצוני: התגברות הרגשות האנטי-אמריקאיים במעמד השליטי הבריטי, הפססוך הנוכחי בין אמריקה וצרפת (שגם לנאומיו החריפים של המרשאל אלפונס ז'ואן, שהאשים את האמריקאים בנסיון לגזול מצרפת את האימפריה שלה באפריקה; אגרתו החריפה של ראש הממשלה אנטואן פניי אחרי שהאמריקאים פרבו לתת לו תוספת להענקתם).
ככל שקטן חלקו של שכר הפועל בהוצאות הייצור ונדר, הצורך בהון להשקעה, כן יש צורך - לפי התורה המרכסיסטית - להגביר את תהליך הניצול. מאחר שאילי-ההון האמריקאים אינם מעזים להוריד את רמת-המחיה של הפועל האמריקאי, מחשש פן יגרום הדבר למהפכה, הם נאלצים להטש אויביהם לניצול מעבר לגבול. הדבר גורם לא רק לנסיון האמריקאים להשתלט על המושבות של שאר המדינות, אלא גם לנסיון לכפות על ארצות קפיטליסטיות כמו בריטניה, צרפת (וישראל) משטר קולוניאלי-למעשה. לפיכך קיים אינטרס משותף של הקפיטליסטים והפועלים באותן ארצות לפרוק את העיז האמריקאי.